

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. *(ДБТУ, Харків)*

О.Ю. Карпінський, здоб. ОС «магістр» *(ДБТУ, Харків)*

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Система управління фінансовим потенціалом підприємства повинна відповідати основним вимогам, а саме: між елементами системи повинні існувати причинно-наслідкові зв'язки; система повинна бути динамічною, тобто володіти здатністю змінювати свій кількісний та якісний стан; система повинна володіти параметром, впливаючи на який можна змінити протікання економічного процесу.

Враховуючи закономірності та вимоги системного підходу як методології управління, стає можливим обґрунтувати концептуальну модель управління фінансовим потенціалом підприємства як інтегровану в загальну систему управління систематизовану та структуровану сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів із зворотними зв'язками, що забезпечують та впливають на процес управління фінансовим потенціалом на усіх ієрархічних рівнях, сприяють обґрунтованості прийняття управлінських рішень.

Управління фінансовим потенціалом підприємства на засадах системного підходу дає змогу усвідомити місію, стратегічну мету та цілі, оцінити комплексний вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на ефективність його функціонування та розвиток.

Управління фінансовим потенціалом підприємства повинно ґрунтуватися на таких принципах: урахування перспектив розвитку фінансово-господарської діяльності; забезпечення відповідності обсягу залучених фінансових ресурсів обсягу інвестованих активів; забезпечення оптимальності структури фінансових ресурсів з позиції ефективного їх використання; забезпечення мінімізації витрат в процесі акумуляції фінансових ресурсів із різних джерел; забезпечення високоєфективного використання фінансових ресурсів.

До основних компонентів концептуальної моделі управління фінансовим потенціалом підприємства ми відносимо такі складові елементи: усвідомлену місію, мету, «дерево цілей», побудоване на основі їх ієрархії та ранжування; ієрархічну структуру організаційних рівнів управління підприємством та його фінансовим потенціалом: стратегічного, тактичного та оперативного, з урахуванням їх завдань та функціональної спрямованості; концептуальні підходи до управління; принципи управління; функції та методи управління; економічні

інструменти управління; підсистеми забезпечення процесу управління (правову, нормативну, інформаційну, організаційну, методичну, програмну); критерії ефективності управління; методи контролю, аналізу та оцінки ефективності управління; індикатори ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Згідно з вимогами ранжування та підпорядкованості стратегій, а також ієрархічною побудовою організаційних рівнів управління, політику управління фінансовим потенціалом ми розглядаємо як невід'ємну складову загальної системи управління підприємством, яка підпорядкована функціональній фінансовій стратегії, що є ключовою забезпечуючою стратегією реалізації конкурентної та генеральної корпоративної стратегії підприємства.

Декомпозиція стратегій підприємства включає: генеральну (загальну, корпоративну, портфельну), конкурентну (бізнесову, ділову), функціональні або забезпечуючі стратегії (маркетингову, операційну, інформаційну, управління персоналом, соціальну, організаційну, науково-дослідну), до складу яких, також відноситься фінансова стратегія підприємства.

Відповідно до основоположних принципів системного підходу, політика управління фінансовим потенціалом є інтегрованою у фінансову стратегію (систему вищого рівня), самостійною комплексною та структурованою системою (підсистемою нижчого рівня), яка синтезує, окрім ключових системних складових елементів, багатоаспектні та диверсифіковані напрями фінансової діяльності підприємства, зокрема: управління формуванням власних фінансових ресурсів; управління залученням позикових фінансових ресурсів; оптимізацію структури та вартості джерел формування фінансових ресурсів; формування раціональної та збалансованої структури активів і капіталу; управління грошовими потоками; управління використанням фінансових ресурсів в процесі операційної, інвестиційної, фінансової діяльності; управління фінансовими результатами (доходами, витратами, прибутком, рентабельністю); управління фінансовим станом (фінансовою стійкістю, ліквідністю, платоспроможністю); управління фінансовими ризиками в процесі формування, розміщення та використання фінансових ресурсів; організацію своєчасного моніторингу, систематичного контролю, експрес-аналізу, комплексного аналізу та оцінки ефективності реалізації політики управління фінансовим потенціалом підприємства.

Підприємства повинні створити ефективну систему управління фінансовим потенціалом, який повинен бути інтегрований в загальну систему управління та корпоративну стратегію розвитку підприємства.